

Povreda člana 8. EK

Predmet se odnosi na navod o proizvoljnoj deportaciji u Crnu Goru.

Podnosilac predstavke se preselio iz Crne Gore u Bosnu i Hercegovinu krajem 2013. godine. Tokom 2015. godine oženio se državljankom Bosne i Hercegovine i sa njom dobio dijete. Nadležne vlasti su 2019. godine izdale naredbu o oduzimanju boravišne dozvole, deportaciji i trogodišnjoj zabrani ponovnog ulaska u Bosnu i Hercegovinu zbog toga što je, prema informacijama Državne obavještajne agencije, predstavljao prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Sud Bosne i Hercegovine potvrdio je tu naredbu 2020. godine. Ustavni sud 14. oktobra 2020. godine nije utvrdio povredu člana 8. Konvencije [Odluka broj [AP 3160/20](#)]. U međuvremenu, 16. maja 2019. godine, podnosilac predstavke je napustio zemlju. Nakon isteka trogodišnje zabrane, 17. maja 2022. godine, pokušao je ponovo ući u Bosnu i Hercegovinu, ali mu je ulazak odbijen uz obrazloženje da i dalje predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. On se nije žalio na tu odluku.

Podnosilac predstavke se žalio, pozivajući se na član 8. Konvencije, da je nalog iz 2019. godine bio proizvoljan. Konkretno, on je naveo da je naredba bila nejasna i da su u njoj korišteni opšti izrazi kojima nedostaje specifičnosti koje bi mu omogućile da izvrši bilo kakvo značajno osporavanje navoda protiv njega.

U odluci Evropskog suda se navodi sljedeće:

U nizu bugarskih predmeta, Sud je razvio ideju o potrebi za proceduralnim zaštitnim mjerama kao integralnom obilježju zakonitosti odluka o deportaciji prema članu 8. Konvencije (vidi, između ostalih, [Al-Nashif protiv Bugarske](#), 50963/99, 20. jun 2002, i [Amie i drugi protiv Bugarske](#), 58149/08, 12. februar 2013.). Iz ove sudske prakse jasno je da čak i kada je nacionalna sigurnost u pitanju, koncepti zakonitosti i vladavine prava u demokratskom društvu zahtijevaju da mjere koje utiču na osnovna ljudska prava budu predmet nekog oblika kontradiktornog postupka pred nezavisnim tijelom nadležnim da preispita razloge za odluku i relevantne dokaze, ako je potrebno sa odgovarajućim proceduralnim ograničenjima u vezi sa korištenjem povjerljivih informacija (vidi [Amie i drugi](#), gore citirano, § 92). U kontekstu takvog postupka, osoba mora biti u mogućnosti da ospori tvrdnju izvršne vlasti da je nacionalna sigurnost ugrožena. Iako će procjena izvršne vlasti o tome šta predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti imati značajnu težinu, nezavisno tijelo mora biti u mogućnosti da reaguje u slučajevima kada procjena nema razumnu osnovu u činjenicama ili otkriva tumačenje „nacionalne sigurnosti“ koje je nezakonito ili protivno zdravom razumu i proizvoljno (vidi [Al-Nashif](#), gore citirano, § 124).

Podnosilac predstavke imao je mogućnost da traži sudsko preispitivanje naloga iz 2019. pred Sudom BiH (za razliku od [Al-Nashifa](#), gore citirano, paragraf 126). Nije sporno da je Sud BiH potpuno nezavisan sud, da je mogao vidjeti sve dokaze na kojima se zasniva naredba Ministarstva sigurnosti o deportaciji pojedinca i da je bio u prilici formirati svoj nezavisan stav o tome da li je Ministarstvo donijelo ispravnu odluku (za razliku od [Liu protiv Rusije \(br. 2\)](#), br. 29157/09, paragrafi 88, 89 i 91, 26. juli 2011.). Stoga je nadležan da ispita i, ako je potrebno, odbaci tvrdnju Ministarstva sigurnosti da navedena osoba predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Međutim, u postupku pred tim sudom ni podnosilac predstavke, ni njegovi advokati nisu bili u mogućnosti da utvrde ni najmanje činjenične razloge za njegovu deportaciju. Nadalje, u Bosni i Hercegovini ne postoje specijalizirani advokati koji imaju relevantno ovlaštenje za pristup povjerljivim dokumentima u spisima predmeta koji nisu dostupni navedenim licima (suprotno [I.R. i G.T. protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#) (odl.), br. 14876/12 i 63339/12, paragraf 63, 28. januar 2014. i [Saeed protiv Danske](#) (odl.), br. 80982/12, paragrafi 168-192, 15. oktobar 2020. u kojem se Sud bavio sličnim pitanjem, iako prema članu 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju).

Konačno, Sud BiH je dao vrlo opći odgovor odbacivši prigovor podnosioca predstavke da nije djelovao na štetu nacionalne sigurnosti. Sud je samo smatrao da se iz dokaza u spisu može vidjeti da je prisustvo podnosioca predstavke predstavljalo prijetnju nacionalnoj sigurnosti, bez ikakve provjere vjerodostojnosti i istinitosti dokaza koje mu je dostavila nacionalna obavještajna agencija (vidi Amie i drugi, § 98, i Muhamed i Muhamed, § 199, oba citirana u presudi). Iz tih razloga, Sud se ne slaže sa Vladom da je podnosiocu predstavke ponuđena efikasna prilika da iznese razloge protiv svoje deportacije i da bude zaštićen od bilo kakve proizvoljnosti. Sud je u mnogim prilikama ponovio da se sve odredbe Konvencije moraju tumačiti i primjenjivati na način koji njegova prava čini praktičnim i djelotvornim, a ne teorijskim i iluzornim (vidi, na primjer, Muhamed i Muhamed, citiran u presudi, § 122).

Sud stoga smatra da, iako su podnosiocu predstavke date određene proceduralne garancije protiv arbitrarnosti, te garancije nisu bile adekvatne i dovoljne da zadovolje proceduralne zahtjeve člana 8. Kao rezultat toga, miješanje u njegovo pravo na poštovanje njegovog porodičnog života nije bilo u skladu sa "zakonom" koji zadovoljava zahtjeve Konvencije.

Prema tome, došlo je do povrede člana 8. Konvencije. Budući da je tako, Sud neće utvrđivati da li je miješanje u porodični život podnosioca predstavke imalo legitiman cilj i, ako jeste, da li je bilo srazmjerno cilju kojem se težilo.

Marcinkevicius v. Lithuania (br. 24919/20), 15.11.2022.

Povreda člana 10. EK

Podnosilac predstavke je Mindaugas Marcinkevičius, litvanski državljanin. Osnivač je i dioničar Vilniaus Prekyba, jedne od najvećih privatnih kompanija u baltičkom regionu.

G. Marcinkevičius je 2015. godine prijavio vlastima da Vilniaus Prekyba izbjegava plaćanje poreza što je dovelo do nezakonitog bogaćenja N.N., drugog osnivača i većeg dioničara kompanije, ujedno i najbogatije osobe u Litvaniji. Krivično gonjenje je na kraju prekinuto.

U decembru 2016. godine Marcinkevičius je dao pismene odgovore na pitanja za web portal Delfi, o njegovom sukobu sa N.N. i postupku koji je u toku.

Nakon tužbe gospodina Marcinkevičiusa, u martu 2017. godine poreski organi su pokrenuli istragu aktivnosti N.N., čiji rezultati se još čekaju.

U januaru 2017. godine objavljen je članak pod naslovom „Borba između bogatih Litvanaca se nastavlja: sukobi za zarađene milione“. Između ostalog, citirao je gospodina Marcinkevičiusa kako slijedi:

“Sudu smo predali dokumente koji dokazuju da su [kompanije] koje pripadaju [Vilniaus Prekyba] navodno korištene za prenos novca dioničara na [N.N.-ove] lične račune, čime se izbjegava plaćanje poreza u Litvaniji i prisvajaju fondovi drugih dioničara ... Jedna od kompanija korištenih u takvim poslovima bila je [T.] ... kroz koje je, nakon komplikovanih poslova, više od 20 miliona eura dioničarskih sredstava navodno oprano i najmanje 3 miliona eura poreza skriveno od litvanskog [državnog] budžeta... Na pitanje šta je mogao biti cilj takve

šeme, ko je pretrpio štetu i da li su kontaktirani organi za provođenje zakona, [g. Marcinkevičius] je objasnio: „Po mom mišljenju, glavni cilj je bio prisvojiti profit [kompanija] bez plaćanja poreza u Litvaniji. Očigledno je da smo ne samo mi [dioničari], već i da je država Litvanija pretrpjela ogromnu štetu. Obratili smo se kompaniji, govorili o tome na skupštinama dioničara, a potom se obratili tužilaštvu.”

N.N. je podnio tužbu protiv g. Marcinkevičiusa zbog klevete. Između ostalog tvrdio je da izjave g. Marcinkevičiusa nisu imale potkrepljujuće dokaze.

Okružni sud u Vilniusu je djelimično odlučio u korist N.N. Smatrao je da su većina izjava koje je dao g. Marcinkevičius predstavljale vrijednosni sud i da one nisu bile iznesene na ofanzivni način. Međutim, u odnosu na rečenicu „Očigledno je da smo ne samo mi [dioničari], već i da je država Litvanija pretrpjela ogromnu štetu”, utvrdio je da je to bila izjava o činjenicama koja nema dovoljno činjenične osnove. Naređeno je g. Marcinkevičiusu da javno povuče tu rečenicu.

G. Marcinkevičius se uspješno žalio Regionalnom sudu u Vilniusu koji je 2019. godine zaključio da su izjave bile subjektivne i samo mišljenje g. Marcinkevičiusa, te da N.N., kao najbogatija osoba u Litvaniji, a time i javna ličnost, ne bi trebalo biti uvrijeđen predmetnim izjavama.

N.N. je izjavio žalbu po pravnim pitanjima, što je dovelo do ponovnog razmatranja slučaja pred Regionalnim sudom. U svojoj presudi iz 2020. godine potvrdio je prvostepenu presudu. U martu 2020. Delfi je objavio povlačenje izjave.

Vrhovni sud je 2020. godine odbio da razmotri tri žalbe po pravnim pitanjima koje je uložio g. Marcinkevičius.

Evropski sud je posebno utvrdio da domaći sudovi nisu ispravno ocijenili da li su izjave g. Marcinkevičiusa bile izjave o činjenicama.

Također, o tome da li je izjava prekoračila granicu prihvatljive kritike, kao što je Vlada navela, Sud je naglasio da je N.N. bio javna ličnost. Nije utvrdio da je izjava „Očigledno je da smo ne samo mi [dioničari], već i da je država Litvanija pretrpjela ogromnu štetu” predstavljala neopravdani lični napad, niti je N.N. bio u mogućnosti ukazati na bilo kakve negativne posljedice po njega kao rezultat ovakve izjave. Sud je smatrao da g. Marcinkevičius dakle nije prekoračio granice prihvatljive kritike javne ličnosti.

Malagić v. Croatia (br. 29417/17), 17. novembar 2022. godine

Nema povrede člana 8. EK

Podnositeljica predstavke je Lenka Malagić, hrvatska državljanka rođena 1985. godine i živi u mjestu Marčana (Hrvatska).

Predmet se odnosi na ukidanje mjera izrečenih bivšem suprugu gospođe Malagić, policajcu, koji je navodno počinio djela nasilja u porodici ili zlostavljanja nad njom i njihovom djecom.

Pozivajući se na članove 2. (pravo na život), 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja), 6. (pravo na pravično suđenje), 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) i 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek), podnositeljica predstavke se žali da su domaći organi, ukidanjem zaštitnih mjera propustili da je zaštite, a da nisu procijenili da li njen bivši muž i dalje predstavlja opasnost za nju i njihovu djecu.

Ona se takođe žali da nije imala mogućnost da tu odluku ospori pred domaćim sudovima.

Evropski sud nije našao nikakav propust nadležnih vlasti da ispune svoju pozitivnu obavezu zaštite fizičkog integriteta podnositeljice zahtjeva.

Konkretno, bili su svjesni ozbiljnih optužbi protiv N.M.-a i poduzeli su različite vrste odgovarajućih mjera u odgovarajuće vrijeme kako bi zaštitili fizički integritet podnositeljice predstavke (usporedi sa predmetom [N.P. i N.I. protiv Bugarske](#) (odl.), br. 72226/11, § 87, 3. maj 2016.), uzimajući u obzir prirodu nasilja u porodici koje se ponavlja.